

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΑΡΧΑΙΑ

Διδαγμένο κείμενο Πλάτωνος Πολιτεία 617C - E

Ἄλλας δὲ καθημένας περίξ δι' ἴσου τρεῖς, ἐν θρόνῳ ἐκάστην, θυγατέρας τῆς Ἀνάγκης, Μοίρας, λευγεμονούσας, στέμματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἐχούσας, Λάχεσιν τε καὶ Κλωθῶ καὶ Ἄτροπον, ὑμνεῖν πρὸς τὴν τῶν Σειρήνων ἁρμονίαν, Λάχεσιν μὲν τὰ γεγονότα, Κλωθῶ δὲ τὰ ὄντα, Ἄτροπον δὲ τὰ μέλλοντα. Καὶ τὴν μὲν Κλωθῶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐφαπτομένην συνεπιστρέφειν τοῦ ἀτράκτου τὴν ἔξω περιφορὰν, διαλείπουσαν χρόνον, τὴν δὲ Ἄτροπον τῇ ἀριστερᾷ τὰς ἐντὸς αὐῶσαύτως· τὴν δὲ Λάχεσιν ἐν μέρει ἐκατέρας ἐκατέρα τῇ χειρὶ ἐφάπτεσθαι. Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθύς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν. Προφήτην οὖν τινα σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι, ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς Λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπὶ τι βῆμα ὑψηλὸν εἰπεῖν-

«Ἀνάγκης θυγατρὸς κόρης Λαχέσεως λόγος. Ψυχὰὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου. Οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἰρήσεσθε. Πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἰρείσθω βίον ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. Ἄρετὴ δὲ ἀδέσποτον, ἦν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἔξει. Αἰτία ἐλομένου θεὸς ἀναίτιος.»

A. Από το κείμενο που σας δίνεται, να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα: «Ἄλλας δὲ καθημένας ... βῆμα ὑψηλὸν εἶπειν».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

B1.a. «Ἀνάγκης θυγατρὸς ... ἀναίτιος»:

Ο λόγος που εκφωνεί ο προφήτης παρουσιάζει ορισμένες υφολογικές ιδιομορφίες. Να τις καταγράψετε και να εξηγήσετε τι προσδίδουν στο λόγο του προφήτη.

Μονάδες 7,5

B1.β. Να ερμηνεύσετε την κλητική προσφώνηση «Ψυχὰ ἑφήμεροι», αφού λάβετε υπόψιν σας ότι κατά τον Πλάτωνα η ψυχή είναι αθάνατη.

Μονάδες 7,5

B2. Να περιγράψετε και να εξηγήσετε την επενέργεια καθεμιάς από τις Μοίρες στην κίνηση της κοσμικής ατράκτου.

Μονάδες 15

B3. Ποιο είναι το μείζον πρόβλημα που συζητείται στην *Πολιτεία* και ποιες απόψεις διατυπώνουν σχετικά με αυτό οι συνομιλητές του Σωκράτη στην αρχή του διαλόγου;

Μονάδες 10

B4. Να σχηματίσετε τις παράγωγες λέξεις που προκύπτουν από το β' συνθετικό των παρακάτω λέξεων και την παραγωγική κατάληξη που σας δίνεται:

ἐφαπτομένην	+	ή
διαλείπουσαν	+	μα
διαστῆσαι	+	σις
παραδείγματα	+	της
προφήτην	+	μη

Μονάδες 10

Γ. Αδίδακτο κείμενο
Ἰσαίου, Περί τοῦ Ἁγίου κλήρου 38

Βούλομαι δὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν· ἐλπίζει γὰρ διὰ τῶν λόγων ἐμοὶ μὲν τινα φθόνον γενήσεσθαι παρ' ὑμῶν περὶ τῶν προσγεγεννημένων χρημάτων, τοῖς δὲ παισὶν ἔλεον, εἰάν ἄποροι παρ' ὑμῖν εἶναι δόξωσιν. Οὐκ οὐκ ἀγνοῆσαι δεῖ περὶ αὐτῶν ὑμᾶς οὐδέν, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ ταῦτα μαθεῖν, ἵν' εἰδῆθ' ὅτι ψεύδεται, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Ἐγὼ γάρ, ὃ ἄνδρες, πάντων ἂν ὁμολογήσαιμι εἶναι κάκιστος, εἰ Στρατοκλέους ἄπορα τὰ πράγματα καταλιπόντος, αὐτὸς εὖπορος ὢν καὶ μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιούμενος φαινοίμην τῶν ἐκείνου παίδων.

 προσγίγνομαι τινι = προστίθεμαι, προσέρχομαι

Γ1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

Γ2α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

εἰδῆθ' : τον ίδιο τύπο στον Αόριστο Β'
καταλιπόντος : το δεύτερο ενικό πρόσωπο της προστακτικής του Αορίστου β' της ίδιας φωνής

εἰπεῖν : τον ίδιο τύπο στο Μέλλοντα της ίδιας φωνής

- μαθεῖν** : τον ίδιο τύπο στο Μέλλοντα της ίδιας φωνής
- ὁμολογήσαιμι** : το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού της ίδιας φωνής.

Μονάδες 5

Γ2β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- παισίν** : την κλητική ενικού
- ῶν** : τη γενική ενικού θηλυκού γένους
- ἄνδρες** : τη δοτική πληθυντικού
- κάκιστος** : την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος, στο συγκριτικό βαθμό
- τούτων** : την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 5

Γ3α. ἔμοι, ἄποροι, ἀγνοῆσαι, πάντων, ποιούμενος:
να αναγνωρίσετε συντακτικώς τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

Μονάδες 5

Γ3β. Να μεταφέρετε τον πλάγιο λόγο στον ευθύ:
«ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντων ἂν ὁμολογήσαιμι εἶναι κάκιστος».

Μονάδες 2,5

Γ3γ. Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο της τελευταίας περιόδου.

Μονάδες 2,5